

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 109/21
Luksemburgā, 2021. gada 22. jūnijā

Spriedums lietā C-439/19
Latvijas Republikas Saeima (Pārkāpumu uzskaites punkti)

Savienības tiesību akti datu aizsardzības jomā nepieļauj Latvijas tiesisko regulējumu, ar kuru ceļu satiksmes drošības iestādei ir noteikts pienākums darīt sabiedrībai pieejamus datus par pārkāpumu uzskaites punktiem, kuri reģistrēti vadītājiem par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem

Nav pierādīta šīs sistēmas nepieciešamība, lai sasniegtu izvirzīto mērķi, proti, ceļu satiksmes drošības uzlabošanu

B, kas ir fiziska persona, par vienu vai vairākiem ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem tika piemēroti pārkāpumu uzskaites punkti. Šos pārkāpumu uzskaites punktus Ceļu satiksmes drošības direkcija (CSDD, Latvija) reģistrēja transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā.

Saskaņā ar Latvijas tiesisko regulējumu ceļu satiksmes jomā¹ informācija par pārkāpumu uzskaites punktiem, kuri transportlīdzekļu vadītājiem reģistrēti šajā reģistrā, ir vispārpieejama un CSDD to izpauž ikvienai personai, kura to pieprasa – un tai nav jāpierāda konkrēta interese iegūt šādu informāciju –, tostarp nodod komersantiem atkalizmantošanas nolūkā. Šauboties par šī regulējuma tiesiskumu, B iesniedza konstitucionālu sūdzību Latvijas Republikas Satversmes tiesā, lūdzot izvērtēt šī regulējuma atbilstību tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību.

Satversmes tiesa uzskatīja, ka tai, izvērtējot šīs konstitucionālās tiesības, ir jāņem vērā Vispārīgā datu aizsardzības regula (turpmāk tekstā – “VDAR”)². Tādējādi tā lūdza Tiesu skaidrot vairāku VDAR normu tvērumu, lai noteiktu Latvijas tiesiskā regulējuma par ceļu satiksmi saderīgumu ar šo regulu.

Ar savu spriedumu, ko taisījusi virspalāta, Tiesa nospriež, ka **VDAR nepieļauj šo Latvijas tiesisko regulējumu. Tā konstatē, ka nav pierādīta nepieciešamība, it īpaši – ņemot vērā Latvijas valdības norādīto ceļu satiksmes drošības uzlabošanas mērķi, izpaust personas datus par pārkāpumu uzskaites punktiem, kuri reģistrēti par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem.** Turklāt Tiesa uzskata, ka ne sabiedrības tiesības piekļūt oficiāliem dokumentiem, ne tiesības uz informācijas brīvību neattiecas uz šādu tiesisko regulējumu.

Tiesas vērtējums

Pirmām kārtām, Tiesa uzskata, ka personas datu par pārkāpumu uzskaites punktiem apstrāde ir “personas datu par sodāmību un pārkāpumiem apstrāde”³, attiecībā uz kuru VDAR ir paredzēta pastiprināta aizsardzība attiecīgo datu īpaši sensitīvā rakstura dēļ.

Šajā ziņā tā vispirms norāda, ka informācija par pārkāpumu uzskaites punktiem ir personas dati un ka to izpaušana, ko CSDD veic trešām personām, ir apstrāde, kas ietilpst VDAR materiālās piemērošanas jomā. Šī piemērošanas joma ir ļoti plaša, un uz šo apstrādi neattiecas izņēmumi no šīs regulas piemērojamības.

¹ 1997. gada 1. oktobra Ceļu satiksmes likuma (1997. gada *Latvijas Vēstnesis* Nr. 274/276) 14.¹ panta otrā daļa.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (OV 2016, L 119, 1. lpp.).

³ VDAR 10. pants.

Tādējādi, pirmkārt, uz šo apstrādi neattiecas izņēmums par VDAR nepiemērojamību apstrādei, ko veic tādas darbības ietvaros, kura neietilpst Savienības tiesību aktu jomā⁴. Šis izņēmums ir uzskatāms par tādu, kas ir domāts vienīgi tam, lai no šīs regulas piemērošanas jomas izslēgtu personas datu apstrādi, ko valsts iestādes veic tādas darbības ietvaros, kura vērsta uz valsts drošības aizsardzību, vai tādas darbības ietvaros, kura var tikt iekļauta tajā pašā kategorijā. Šīs darbības ir īpaši aptver darbības, kuras vērstas uz valsts pamatfunkciju un sabiedrības pamatinteresu aizsardzību. Taču ar ceļu satiksmes drošību saistītajām darbībām nav šāda mērķa, un līdz ar to tās nevar tikt iekļautas to darbību kategorijā, kuras vērstas uz valsts drošības aizsardzību.

Otrkārt, personas datu par pārkāpumu uzskaites punktiem izpaušana arī nav apstrāde, ko aptver izņēmums, kurš paredz VDAR nepiemērojamību personas datu apstrādei, ko kompetentās iestādes veic krimināltiesību jomā⁵. Proti, Tiesa konstatē, ka CSDD, veicot minēto izpaušanu, nevar tikt uzskatīta par šādu "kompetento iestādi"⁶.

Lai noteiktu, vai piekļuve personas datiem par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, tādiem kā pārkāpumu uzskaites punkti, veido personas datu apstrādi par "pārkāpumiem"⁷, uz kuru attiecas pastiprināta aizsardzība, Tiesa, it īpaši – balstoties uz VDAR rašanās vēsturi, konstatē, ka šis jēdziens attiecas tikai uz noziedzīgiem nodarījumiem. Tomēr tas, ka Latvijas tiesību sistēmā ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumi tiek kvalificēti kā administratīvi pārkāpumi, nav noteicošais, izvērtējot, vai šie pārkāpumi ietilpst jēdzienā "noziedzīgs nodarījums", jo runa ir par autonomu Savienības tiesību jēdzienu, kura interpretācijai visā Savienībā jābūt autonomai un vienveidīgai. Tādējādi, atgādinājusi trīs atbilstošos kritērijus, lai vērtētu pārkāpuma krimināltiesisko raksturu, proti, pārkāpuma juridisko kvalifikāciju valsts tiesībās, pārkāpuma raksturu un piemērotā soda smaguma pakāpi, Tiesa nospriež, ka **attiecīgie ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumi ietilpst jēdzienā "pārkāpums" VDAR izpratnē**. Attiecībā uz pirmajiem diviem kritērijiem Tiesa konstatē, ka, pat ja pārkāpumi valsts tiesībās netiek kvalificēti kā "noziedzīgi", šāds raksturs var izrietēt no pārkāpuma dabas un it īpaši no soda, ko var izraisīt šāds pārkāpums, represīvā mērķa. Tā, šajā lietā pārkāpumu uzskaites punktu piešķiršanai par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, tāpat kā citiem sodiem, ko var izraisīt to izdarīšana, tostarp ir šāds represīvs mērķis. Attiecībā uz trešo kritēriju Tiesa norāda, ka tikai ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumi ar noteiktu smaguma pakāpi izraisa pārkāpumu uzskaites punktu noteikšanu un ka līdz ar to šādi pārkāpumi var izraisīt noteikta smaguma sodus. Turklāt pārkāpumu uzskaites punktu noteikšana parasti pievienojas piemērotajam sodam un šo punktu uzkrāšanās rada juridiskas sekas, kas var izpausties pat kā vadīšanas aizliegums.

Otrām kārtām, Tiesa nospriež, ka **VDAR nepieļauj Latvijas tiesisko regulējumu, ar kuru CSDD ir noteikts pienākums darīt sabiedrībai pieejamus datus par transportlīdzekļu vadītājiem par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem, neuzliekot personai, kura pieprasa piekļuvi, pienākumu pamatot šo datu iegūšanu ar konkrētu interesi**.

Šajā kontekstā Tiesa uzsver, ka Latvijas tiesiskajā regulējumā paredzētā ceļu satiksmes drošības uzlabošana veido Savienības atzītu vispārējo interešu mērķi un tātad dalībvalstis var kvalificēt ceļu satiksmes drošību kā **"uzdevumu sabiedrības interesēs"**⁸. Tomēr nav pierādīta Latvijas tiesiskā regulējuma attiecībā uz personas datu par pārkāpumu uzskaites punktiem izpaušanu nepieciešamība. Proti, pirmkārt, Latvijas likumdevējam ir pieejami vairāki rīcības veidi, kas tam ļautu sasniegt šo mērķi ar citiem līdzekļiem, kuri mazāk aizskartu attiecīgo personu pamattiesības. Otrkārt, ir jāņem vērā personas datu par pārkāpumu uzskaites punktiem

⁴ VDAR 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts.

⁵ VDAR 2. panta 2. punkta d) apakšpunkts.

⁶ 3. panta 7. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (OV 2016, L 119, 89. lpp.).

⁷ VDAR 10. pants.

⁸ Saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu personas datu apstrāde ir likumīga, ja tā ir "vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs".

sensitīvais raksturs un fakts, ka to izpaušana sabiedrībai var radīt smagu iejaukšanos pamattiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību tādēļ, ka tā var izraisīt sabiedrības nosodījumu un būt pamats datu subjekta stigmatizācijai.

Turklāt Tiesa uzskata, ka, **ņemot vērā šo datu sensitīvo raksturu un šīs iejaukšanās šajās divās pamattiesībās smagumu, šīs tiesības ir pārākas gan pār sabiedrības interesēm piekļūt tādiem oficiāliem dokumentiem kā transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrs, gan arī tiesībām uz informācijas brīvību.**

Trešām kārtām, identisku iemeslu dēļ Tiesa nospriež, ka **VDAR pretrunā ir arī Latvijas tiesiskais regulējums, ciktāl ar to CSDD ir atļauts datus par transportlīdzekļu vadītājiem par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem nodot komersantiem, lai tie varētu tos atkalizmantot un izpaust sabiedrībai.**

Ceturtām kārtām un visbeidzot, Tiesa precizē, ka Savienības tiesību pārākuma princips nepieļauj, ka iesniedzējtiesa, kas izskata sūdzību par Latvijas tiesisko regulējumu, ko Tiesa ir kvalificējusi kā nesaderīgu ar Savienības tiesībām, nolemj saglabāt šī tiesiskā regulējuma tiesiskās sekas līdz tās galīgā sprieduma pasludināšanas dienai.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler 📞 (+352) 4303 3127